

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost

Vzdělávací předmět: Výchova k občanství

Charakteristika vzdělávacího předmětu výchova k občanství – 2. stupeň

Časové vymezení předmětu: 6. – 9. ročník 1 hodina týdně

- postupné formování a rozvíjení občanského profilu žáků
- orientace ve významných okolnostech společenského života
- utváření vztahů žáků ke skutečnosti
- formování vnitřních postojů žáků k důležitým oblastem lidského života
- formování vědomí odpovědnosti za vlastní život
- vedení k sebepoznávání

Výchovné strategie a zaměření předmětu

Kompetence k učení

- žáci vybírají a využívají vhodné způsoby a metody pro efektivní učení, propojují získané poznatky do širších celků, nalézají souvislosti
- žáci získané poznatky hodnotí, třídí a vyvozují z nich závěry

Postup: - vedení žáků k ověřování důsledků

- poskytování metod, při kterých docházejí k objevům, řešením a závěrům žáci
- zadávání úkolů způsobem, který umožňuje volbu různých postupů

Kompetence k řešení problémů

- žáci tvořivě přistupují k řešení problému, umí vyhledat vhodné informace, pracovat s nimi a umí nalézt řešení
- žáci umí kriticky myslet a jsou schopni hájit svá rozhodnutí

Postup: - kladení otevřených otázek

- volný přístup k pomůckám

Kompetence komunikativní

- žáci formulují a vyjadřují své myšlenky a názory souvisle a kultivovaně

- žáci umí naslouchat promluvám druhých lidí, vhodně na ně reagují
- žáci komunikují na odpovídající úrovni
- žáci umí využívat ke komunikaci vhodné technologie

Postup: - zájem o náměty, názory, zkušenosti žáků

- vedení žáků k výstižnému, souvislému a kultivovanému projevu
- podněcování žáků k argumentaci
- vytváření příležitostí pro komunikaci mezi žáky

Kompetence sociální a personální

- žáci umí spolupracovat v týmu, vzájemně si naslouchají a pomáhají,
- žáci upevňují dobré mezilidské vztahy
- žáci umí hodnotit svoji práci i práci ostatních

Postup: - hodnocení žáků způsobem, který jim umožňuje vnímat vlastní pokrok

- vedení žáků k tomu, aby na základě jasných kritérií hodnotili své činnosti

Kompetence občanské

- žáci znají legislativu a obecné morální zákony a dodržují je
- žáci respektují názory ostatních
- žáci si formují volní a charakterové rysy
- žáci se zodpovědně rozhodují podle dané situace

Postup: - vyžadování dodržování pravidel slušného chování

- vedení žáků k prezentaci jejich myšlenek a názorů

Kompetence pracovní

- žáci jsou vedeni k efektivitě při organizování vlastní práce

Postup: - dodávání sebedůvěry

- napomáhání podle potřeby při cestě ke správnému řešení
- vedení ke správnému způsobu používání techniky a vybavení

Kompetence digitální

- žák ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby, využívá je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti, samostatně rozhoduje, které technologie pro jakou činnost či řešený problém použít

- získává, vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu
- předchází situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních, při spolupráci komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí jedná eticky

Ročník:

6.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
<p>➤ objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání</p> <p>➤ rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu</p> <p>➤ rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti</p>	<p>Člověk ve společnosti</p> <p>Naše škola</p> <ul style="list-style-type: none">• naše škola, práva a povinnosti žáků, význam a činnost žákovské samosprávy• společná pravidla a normy• vklad vzdělání pro život <p>Naše obec, region, kraj</p> <ul style="list-style-type: none">• region – regionální zvláštnosti• náš region v minulosti, významná místa, regionální tradice <p>Naše vlast</p> <ul style="list-style-type: none">• pojem vlasti a vlastenectví• zajímavá a památná místa• co nás proslavilo, významné osobnosti; státní symboly• státní svátky, významné dny• z historie naší vlasti; rozmanitost kulturních projevů, kulturní hodnoty, kulturní tradice <p>Lidská setkání</p> <ul style="list-style-type: none">• přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi• rovnost a nerovnost, rovné postavení mužů a žen• lidská solidarita, pomoc lidem v nouzi, potřební lidé ve společnosti <p>Vztahy mezi lidmi</p> <ul style="list-style-type: none">• osobní a neosobní vztahy, mezilidská komunikace;• konflikty v mezilidských vztazích,	<p>Výchova demokratického občana – občanská společnost a škola</p>

➤ uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích

problémy lidské nesnášenlivosti

Zásady lidského soužití

- morálka a mravnost, svoboda a vzájemná závislost, pravidla chování;
- osobní a neosobní vztahy, mezilidská komunikace; konflikty v mezilidských vztazích, problémy lidské nesnášenlivosti
- morálka a mravnost, svoboda a vzájemná závislost, pravidla chování

Ročník:

7.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> ➤ objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života ➤ posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek ➤ kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání ➤ popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru 	<p>Člověk jako jedinec Podobnost a odlišnost lidí</p> <ul style="list-style-type: none"> • projevy chování, rozdíly v prožívání, myšlení a jednání; • osobní vlastnosti, dovednosti a schopnosti, charakter; • vrozené předpoklady, osobní potenciál <p>Vnitřní svět člověka</p> <ul style="list-style-type: none"> • vnímání, prožívání, poznávání a posuzování skutečnosti, sebe i druhých lidí, systém osobních hodnot, sebehodnocení; • stereotypy v posuzování druhých lidí <p>Osobní rozvoj</p> <ul style="list-style-type: none"> • životní cíle a plány, životní perspektiva, adaptace na životní změny, sebezměna • význam motivace, aktivity, vůle a osobní kázně při seberozvoji 	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí ➤ uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích 	<p>Člověk ve společnosti Kulturní život</p> <ul style="list-style-type: none"> • kulturní instituce • masová kultura, prostředky 	<p>Multikulturní výchova – Kulturní difference + Lidské vztahy</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany, uvede příklady ➤ sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, 	<p>Člověk, stát a hospodářství Majetek, vlastnictví</p> <ul style="list-style-type: none"> • formy vlastnictví; • hmotné a duševní vlastnictví, jejich ochrana; • hospodaření s penězi, majetkem a různými formami vlastnictví 	

<p>rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti</p> <p>➤ na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení</p>	<p>Peníze</p> <ul style="list-style-type: none"> • formy placení <p>Hospodaření</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpočet domácnosti, úspory, investice, úvěry, splátkový prodej, leasing; • rozpočet státu, typy rozpočtu a jejich odlišnosti; • význam daní <p>Banky a jejich služby</p> <ul style="list-style-type: none"> • aktivní a pasivní operace, úročení, pojištění, produkty finančního trhu pro investování a pro získávání prostředků <p>Principy tržního hospodářství</p> <ul style="list-style-type: none"> • nabídka, poptávka, trh; • tvorba ceny, inflace; • podstata fungování trhu 	
<p>➤ rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky</p> <p>➤ rozlišuje a porovná úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu</p> <p>➤ objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů</p> <p>➤ vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů</p> <p>➤ přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí</p>	<p>Člověk, stát a právo</p> <p>Právní základy státu</p> <ul style="list-style-type: none"> • znaky státu, typy a formy státu; • státní občanství ČR; • Ústava ČR; • složky státní moci, jejich orgány a instituce, obrana státu <p>Státní správa a samospráva</p> <ul style="list-style-type: none"> • orgány a instituce státní správy a samosprávy, jejich úkoly <p>Principy demokracie</p> <ul style="list-style-type: none"> • znaky demokratického způsobu rozhodování a řízení státu; • politický pluralismus, význam a formy voleb do zastupitelstev 	

<p>význam ochrany lidských práv a svobod</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství ➤ uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava, koupě, oprava či pronájem věci ➤ dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování ➤ rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů ➤ rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady 	<p>Právní řád České republiky</p> <ul style="list-style-type: none"> • význam a funkce právního řádu, orgány právní ochrany občanů, soustava soudů; • právní norma, předpis, publikování právních předpisů <p>Protiprávní jednání</p> <ul style="list-style-type: none"> • druhy a postihy protiprávního jednání včetně korupce, trestní postizitelnost; • porušování předpisů v silničním provozu, porušování práv k duševnímu vlastnictví <p>Právo v každodenním životě</p> <ul style="list-style-type: none"> • význam právních vztahů; • důležité právní vztahy a závazky z nich vyplývající; • základní práva spotřebitele; • styk s úřady 	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám 	<p>Člověk, stát a právo, Člověk ve společnosti</p> <p>Lidská práva</p> <ul style="list-style-type: none"> • základní lidská práva, práva dítěte, jejich ochrana; • úprava lidských práv a práv dětí v dokumentech; • poškozování lidských práv, šikana, diskriminace • rovnost • svoboda • morálka • všeobecná deklarace lidských práv 	<p>Osobnostní a sociální výchova - Morální rozvoj: Řešení problémů a rozhodovací dovednosti + Hodnoty, postoje, praktická etika</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní 	<p>Mezinárodní vztahy a globální svět</p> <p>Evropská integrace</p> <ul style="list-style-type: none"> • podstata, význam, výhody 	

<p>život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování</p> <ul style="list-style-type: none">➤ uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky➤ objasní souvislosti globálních a lokálních problémů	<ul style="list-style-type: none">• Evropská unie a ČR (spolupráce se zeměmi Evropy; tolerance k národnostním menšinám, nadnárodní společenství) <p>Globalizace</p> <ul style="list-style-type: none">• projevy• významné globální problémy <p>Ochrana obyvatel za mimořádných událostí</p>	
---	--	--

Ročník:

8.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
<p>➤ popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru</p>	<p>Člověk jako jedinec, Člověk ve společnosti</p> <ul style="list-style-type: none">• osobnost• psychické procesy a stavy• člověk v sociálních vztazích	<p>Osobnostní a sociální výchova - Osobnostní rozvoj: sebezpoznání a sebezpojetí +Seberegulace a sebeorganizace + Psychohygiena Osobnostní a sociální výchova - Sociální rozvoj: mezilidské vztahy + Poznávání lidí</p>
<p>➤ rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany, uvede příklady</p> <p>➤ sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti</p> <p>➤ na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení</p>	<p>Člověk, stát a hospodářství</p> <ul style="list-style-type: none">• Hospodaření	<p>Osobnostní a sociální výchova - Morální rozvoj: Řešení problémů a rozhodovací dovednosti + Hodnoty, postoje, praktická etika</p>
<p>➤ rozlišuje nejčastější typy a formy států a na</p>	<p>Člověk, stát a právo, víra a přesvědčení</p> <ul style="list-style-type: none">• právo	<p>Výchova demokratického</p>

<p>příkladech porovná jejich znaky</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu ➤ objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů ➤ vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů ➤ přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod ➤ objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství ➤ uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava, koupě, oprava či pronájem věci ➤ dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování ➤ rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů ➤ rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady 	<ul style="list-style-type: none"> • morálka • ústava • moc zákonodárná, výkonná a soudní • práva a svobody • politika • právo v Evropě • různé podoby víry • životní přesvědčení a náboženská víra 	<p>občana – Občan, občanská společnost a stát Multikulturní výchova - Princip sociálního smíru a solidarity</p>
---	---	---

Ročník:

9.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none">➤ objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů➤ diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání➤ rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu➤ rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady	<p>Člověk ve společnosti</p> <ul style="list-style-type: none">• občan obce, státu, Evropské unie <p>Člověk, stát a právo</p> <ul style="list-style-type: none">• odvětví práva• občanskoprávní vztahy• vlastnictví• ochrana majetku• smlouvy• odpovědnost za škodu• orgány právní ochrany a sankce přestupky a správní řízení• občanské soudní řízení• trestní právo• děti a paragrafy	<p>Výchova demokratického občana – Občan, občanská společnost a stát + Formy participace občanů v politickém životě + Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování</p>
<ul style="list-style-type: none">➤ vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít➤ uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu➤ na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv	<p>Člověk, stát a hospodářství</p> <ul style="list-style-type: none">• správná volba školy, povolání• první brigáda, první zaměstnání• stát a národní hospodářství• státní rozpočet• záchytná sociální síť• peněžní ústavy• právní subjekty podnikání• rodina a zákony	<p>Osobnostní a sociální výchova - Sociální rozvoj: mezilidské vztahy + Poznávání lidí</p>

<p>inlace na hodnotu peněz</p> <p>➤ rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků</p>		
<p>➤ popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování</p> <p>➤ uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky</p> <p>➤ objasní souvislosti globálních a lokálních problémů</p>	<p>Mezinárodní vztahy, globální svět</p> <p>Evropská integrace</p> <ul style="list-style-type: none"> • podstata, význam, výhody • Evropská unie a ČR <p>Globalizace</p> <ul style="list-style-type: none"> • Projevy • Významné globální problémy 	